

Oversigt

over det

Kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger

og

dets Medlemmers Arbejder

i Aaret 1846.

Af

Conferentsraad og Professor **H. C. Ørsted**,
Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, Selskabets Secretair.

Nr. 6.

Mödet den 12te Juni.

Conferentsraad *H. C. Ørsted* forelæste en undersøgende Samtale, hørende til det Skjønnes Naturlære, og som nærmest knyttede sig til Vandspringet; men ved denne Betragtning af en bestemt Gjenstand, mener Forfatteren tillige at belyse en Deel af det Skjønnes Naturlære i Almindelighed. Grunden til den Fornöielse, et Vandspring opvækker hos os, er den Mangfoldighed af Naturtanker, som udtrykkes deri. Vel gjør man sig under Nydelsen ikke Rede derfor; men vor indre Sands, som er frembragt og indrettet efter de samme Fornuftlove som den ydre Natur, föler en Tilfredsstillelse ved Indtrykket af de under en Enhedsform sammentrængte Naturtanker. Allerede det, at Vandet stiger imod Tyngden, fremkalder Fölelsen af en skjult löftende Kraft. Den stigende Tykkelse af Vandstraalen, fremstiller os en fortsat Voxen, og meddeler os derved Fölelsen af en alle Dele gjennemtrængende lovbunden Virk-

somhed. Straalens Adsplittelse i utallige Draaber, hvorved der for Æt ligesom dannes mangfoldige nedhængende Grene, forstærker endnu denne Følelse. Draabernes paraboliske Baner fremstille uagtet mangfoldige smaa Afvigelser, een Hovedform, Udtrykket af en rig Tankeenhed. Den Lysets Brydning og Tilbagekastning, som bevirkes ved alle disse bevægede Draaber, og nærmere bestemmes ved de i dem foregaaende Svingningsbevægelser, forøger endnu Indtrykkets Mangfoldighed og Livlighed, uden at træde ud af den Grundeenhed i Virkningen, som sammenholder det hele Indtryk. Den svage næsten umærkelige Lyd, som Draaberne foraarsage ved deres Vexelvirkning med Luften, og den stærkere, som de frembringe ved deres Fald, staaer ikke mindre under samme Eenhedslov. Saaledes erholde vi da en sammenstemmende Virkning paa vorø to ædleste Sandser. Det forstaaer sig at meget smaa Vandspring ikkun frembringe en ubetydelig Virkning paa os, ja vel endog ved Bitanker, f. Ex. om en mislykket Bestræbelse kunne frembringe et ugunstigt Indtryk; men dette henhører til de i Sagens egen Natur begrundede Undtagelser. Nogle ganske usædvanligt høie og stærke Vandspring frembringe et i adskillige Henseender forskjelligt Indtryk fra det vi modtage fra de andre. De have, naar de betragtes i Nærheden ikke samme Overskuelighed, og frembringe en altfor stærk Lyd; derimod opvækker Kraften og Størrelsen et Indtryk, som er beslægtet med det Ophøiede. Han gjør opmærksom paa at det Ophøiede, det Livfulde og det Harmoniske i Naturen ere tre Grundformer for Yttringen af det Aandelige deri. Endeligen besvares den Indvending, at denne hele Betragtningssmaade af det Skjønne kunde synes altfor materialistisk, ved at bemærke, at hele Naturen er Frembringelsen af den evige Aand, og at det altsaa er denne, som gjennem Naturen virker paa os.

Selskabet besluttede at meddele Kammerherre, Grev *Knuth* til *Knuthenborg* en Taksigelse i Anledning af en Række Iagttagelser over Ebbe og Flod ved *Bandholm* med et Apparat, han selv dertil havde ladet forfærdige, og hvilke Iagttagelser han havde meddelt Selskabet.
